

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (ΕΑΔΗΣΥ)

7^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε στις 31 Ιανουαρίου 2025 με την εξής σύνθεση: Αλίκη Μαρκάκη, Πρόεδρος, Δημήτριος-Γεώργιος Πατσίκας, Εισηγητής και Μέλος και Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου, Μέλος.

Για να εξετάσει την από 23.12.2024 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 1878/23.12.2024 προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», που εδρεύει στον ..., οδός ... και εκπροσωπείται νόμιμα (εφεξής, «ο προσφεύγων»),

ΚΑΤΑ της ..., που εδρεύει στην ..., οδός ...-... και εκπροσωπείται νόμιμα (εφεξής, «η αναθέτουσα αρχή»).

Με την εν λόγω προδικαστική προσφυγή, ο προσφεύγων ζητά την ακύρωση της με αριθμό .../... .2024 απόφασης της αναθέτουσας αρχής με θέμα «... (Απόφαση Κατακύρωσης του .../24 για την «Προμήθεια ...»)» (εφεξής, «η προσβαλλόμενη»), κατά το σκέλος της οποίας εγκρίθηκε η από ... .2024 εισηγητική έκθεση, με την οποία η Επιτροπή διαγωνισμού εισηγήθηκε την αποδοχή των δικαιολογητικών κατακύρωσης του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και την ανακήρυξη του τελευταίου ως οριστικού αναδόχου της σύμβασης (εφεξής, «ο οριστικός ανάδοχος»). Στην προσβαλλόμενη ενσωματώνεται και η με αριθμό .../... .2024 απόφαση της αναθέτουσας αρχής, κατά το σκέλος της οποίας εγκρίθηκαν τα από ... .2024 πρακτικά αξιολόγησης τεχνικών και οικονομικών προσφορών, με τα οποία, μεταξύ άλλων, έγιναν δεκτές οι προσφορές των διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων, αναδείχθηκε δε προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού ο ως άνω οικονομικός φορέας.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε τον Εισηγητή Δημήτριο-Γεώργιο Πατσίκα.

Μελέτησε τα σχετικά έγγραφα.

Σκέφτηκε κατά το Νόμο.

1. Επειδή, για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής καταβλήθηκε από τον προσφεύγοντα το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017, ποσού 2.028,14 ευρώ (βλ. το με αριθμό ... υπό την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

2. Επειδή, η προσβαλλόμενη εκδόθηκε στο πλαίσιο της με αριθμό .../24 και α/α συστήματος ΕΣΗΔΗΣ ... διακήρυξης (εφεξής, «η διακήρυξη»), με την οποία προκηρύχθηκε ηλεκτρονικός ανοικτός δημόσιος διαγωνισμός για την «Προμήθεια ...», συνολικού προϋπολογισμού ... ευρώ, συμπεριλαμβανομένων κρατήσεων ποσοστού 6,2476% και απαλλασσομένου ΦΠΑ (εφεξής, «ο διαγωνισμός»), με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής. Η διακήρυξη αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) στις ... .2024 με ΑΔΑΜ ... .

3. Επειδή, ο διαγωνισμός ενόψει του αντικειμένου της σύμβασης (προμήθεια), της συνολικής εκτιμώμενης αξίας του χωρίς ΦΠΑ, του χρόνου έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης, καθώς επίσης και της νομικής φύσης της αναθέτουσας αρχής, υπάγεται στις διατάξεις του ν. 4412/2016. Συνακόλουθα, η κρινόμενη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016 και η ΕΑΔΗΣΥ είναι αρμόδια να εξετάσει την προδικαστική προσφυγή.

4. Επειδή, η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στις 12.12.2024, η δε προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε εμπρόθεσμα στις 23.12.2024 από τον προσφεύγοντα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 361 παρ. 1 περ. α' του ν. 4412/2016 και στο άρθρο 4 παρ. 1 περ. α' του π.δ. 39/2017, με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ως άνω π.δ. Την ίδια ημέρα (12.12.2024) κοινοποιήθηκαν στους οικονομικούς φορείς που συμμετείχαν στον διαγωνισμό αντίγραφα όλων των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών, οι οποίοι συγχρόνως έλαβαν πλήρη γνώση των στοιχείων που υποβλήθηκαν από τους λοιπούς συμμετέχοντες. Εξ αυτών προκύπτει ότι στον διαγωνισμό συμμετείχαν έξι (6) οικονομικοί φορείς, οι οποίοι κατετάγησαν με βάση την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, ως εξής: 1) οριστικός ανάδοχος με ποσό ... ευρώ, 2) «...» με ποσό ... ευρώ (εφεξής, «η ...»), 3) προσφεύγων με ποσό ... ευρώ, 4) «...» με ποσό ... ευρώ (εφεξής, «η ...»), 5) «...» με ποσό ... ευρώ και 6) «...» με ποσό ... ευρώ (εφεξής, «η ...»), αντίστοιχα. Συνεπώς, ο προσφεύγων ασκεί την υπό κρίση προσφυγή έχοντας έννομο συμφέρον προς τούτο και νομίμως στρέφεται εναντίον της προσβαλλόμενης, κατά το μέρος που με αυτήν έγιναν δεκτά τα δικαιολογητικά κατακύρωσης του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...»,

ανακηρύχθηκε δε αυτός οριστικός ανάδοχος, προβάλλοντας λόγους απόρριψης της προσφοράς του και επιδιώκοντας ευλόγως να ανατεθεί σε αυτόν η σύμβαση, ενώ συγχρόνως προβάλλει και λόγους απόρριψης των προσφορών των λοιπών συμμετεχόντων οικονομικών φορέων.

5. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή στις 23.12.2024 μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς τους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με το άρθρο 365 παρ. 1 περ. α΄ του ν. 4412/2016 και το άρθρο 9 παρ. 1 περ. α΄ του π.δ. 39/2017. Σημειωτέον ότι εναντίον της προσφυγής και υπέρ της ισχύος της προσβαλλόμενης δεν ασκήθηκε παρέμβαση από κανέναν διαγωνιζόμενο.

6. Επειδή, στις 07.01.2025 η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε εμπρόθεσμα κατ' άρθρο 365 παρ. 1 περ. β΄ του ν. 4412/2016 τις απόψεις της επί της προδικαστικής προσφυγής μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ. Με τις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή συνομολογεί την ουσιαστική βασιμότητα των πέντε από τους έξι προβαλλόμενους λόγους.

7. Επειδή, **με τον 1^ο λόγο της προσφυγής του** ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι προσφορές του οριστικού αναδόχου, της ..., της ... και της ... τυγχάνουν απορριπτέες, λόγω της μη πλήρωσης του κριτηρίου επιλογής του άρθρου 2.2.7 της διακήρυξης. Ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι οι εν λόγω οικονομικοί φορείς δεν προσκόμισαν με την τεχνική προσφορά τους το απαιτούμενο πιστοποιητικό συστήματος διαχείρισης ποιότητας σύμφωνα με το πρότυπο ... . Η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται με τις απόψεις της τη βασιμότητα του συγκεκριμένου ισχυρισμού.

8. Επειδή, οι κρίσιμοι όροι της διακήρυξης, που αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού δεσμεύοντας αμφίδρομα την αναθέτουσα αρχή και τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς (ΣΤΕ 2287, 1647, 1440/2022), προβλέπουν ότι (η έμφαση στο πρωτότυπο): **«2.2.7 Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας. Οι οικονομικοί φορείς για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης οφείλουν να συμμορφώνονται με το Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας σύμφωνα με το πρότυπο ... ή ισοδύναμο όταν απαιτείται ..., ... ή παραγωγή ... στην περίπτωση που ο προμηθευτής ταυτίζεται με τον κατασκευαστή του υλικού. Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν ταυτίζεται με τον κατασκευαστή του ..., τότε ο προμηθευτής θα πρέπει να διαθέτει πιστοποιημένο ... σύμφωνα με το**

πρότυπο ISO ... ή ισοδύναμο, με επαρκές πεδίο εφαρμογής για τις ..., τις οποίες θα εκτελέσει, και ο κατασκευαστής απαιτείται να διαθέτει τα πιστοποιητικά σύμφωνα με το πρότυπο ... ή ισοδύναμο, τα οποία πρέπει να βρίσκονται σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης. Τα πιστοποιητικά θα πρέπει να έχουν εκδοθεί από φορέα πιστοποιημένο από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (Ε.ΣΥ.Δ) ή άλλο ευρωπαϊκό οργανισμό διαπιστεύσεων χώρας –μέλους της Ε.Ε. και να είναι σε ισχύ κατά το χρονικό διάστημα διενέργειας του διαγωνισμού. Σε περίπτωση λήξης κατά τη χρονική διάρκεια του διαγωνισμού ή της σύμβασης, ο οικονομικός φορέας υποχρεούται, επί ποινή αποκλεισμού ή έκπτωσης αντίστοιχα, για την ανανέωση της ισχύος των. Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί από φορείς διαπιστευμένους από ισοδύναμους Οργανισμούς διαπίστευσης, εδρεύοντες και σε άλλα κράτη - μέλη. Επίσης, κάνει δεκτά άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, υπό την προϋπόθεση ότι ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας», «**2.2.9.2 Αποδεικτικά μέσα... Β.3. Για την απόδειξη της συμμόρφωσής τους με πρότυπα διασφάλισης ποιότητας της παραγράφου 2.2.7** οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν αντίγραφα πιστοποιητικών συστήματος διαχείρισης ποιότητας ή βεβαιώσεων ως κάτωθι: Πιστοποιημένο ... σύμφωνα με το πρότυπο ... ή ισοδύναμο όταν απαιτείται ..., ... ή ... στην περίπτωση που ο προμηθευτής ταυτίζεται με τον κατασκευαστή του υλικού. Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας δεν ταυτίζεται με τον κατασκευαστή του ..., τότε ο οικονομικός φορέας (ή τυχόν υποπρομηθευτές) θα πρέπει να διαθέτει πιστοποιημένο ... σύμφωνα με το πρότυπο ISO ... ή ισοδύναμο, με επαρκές πεδίο εφαρμογής για τις ..., τις οποίες θα εκτελέσει, και ο κατασκευαστής απαιτείται να διαθέτει τα πιστοποιητικά σύμφωνα με το πρότυπο ... ή ισοδύναμο» και «**2.4.3.2 Τεχνική προσφορά 2.4.3.2.1** Η τεχνική προσφορά καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή με το κεφάλαιο “Τεχνικές Προδιαγραφές” του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες

απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων ειδών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα. **2.4.3.2.2 Πέραν των ανωτέρω, απαιτείται στον (υπο)φάκελο της τεχνικής προσφοράς, να υποβληθούν τα κάτωθι: ...2.4.3.2.2.8 Πιστοποιητικά Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας ως κάτωθι: 2.4.3.2.2.8.1 Πιστοποιημένο ... σύμφωνα με το πρότυπο ... ή ισοδύναμο όταν απαιτείται ..., ... ή ... στην περίπτωση που ο προμηθευτής ταυτίζεται με τον κατασκευαστή του υλικού. 2.4.3.2.2.8.2 Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας δεν ταυτίζεται με τον κατασκευαστή του ..., τότε ο οικονομικός φορέας (ή τυχόν υποπρομηθευτές) θα πρέπει να διαθέτει πιστοποιημένο ... σύμφωνα με το πρότυπο ISO ... ή ισοδύναμο, με επαρκές πεδίο εφαρμογής για τις ..., τις οποίες θα εκτελέσει, και ο κατασκευαστής απαιτείται να διαθέτει τα πιστοποιητικά σύμφωνα με το πρότυπο ... ή ισοδύναμο».**

9. Επειδή, από τα στοιχεία του ηλεκτρονικού φακέλου του διαγωνισμού και δη από την επισκόπηση των προσφορών των διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων αποδεικνύονται τα εξής: Ο οριστικός ανάδοχος υπέβαλε με τη με αριθμό ... προσφορά του, μεταξύ άλλων, την από 16.07.2024 υπεύθυνη δήλωση (βλ. το αρχείο με τίτλο «...A_Signed»), σύμφωνα με την οποία τα προσφερόμενα υλικά κατασκευάζονται στα εργοστάσια της εταιρίας «...» στις ... . Επιπλέον, προσκόμισε αμετάφραστο το από 31.08.2012 πιστοποιητικό του φορέα διαπίστευσης «...» σύμφωνα με το πρότυπο ... για την εταιρία «...» με έδρα το ... και ημερομηνία λήξης τις ... .2021 (βλ. το αρχείο με τίτλο «...»), καθώς και μια εκτύπωση από την ιστοσελίδα «...» (βλ. το αρχείο με τίτλο «..._Signed»). Από την πλευρά της η ... υπέβαλε με τη με αριθμό ... προσφορά της, μεταξύ άλλων, την από 16.07.2024 υπεύθυνη δήλωση (βλ. το αρχείο με τίτλο «..._signed»), κατά την οποία τα προσφερόμενα υλικά κατασκευάζονται στα εργοστάσια της εταιρίας «...» στο ... των ... και δη στη διεύθυνση ... . Επίσης, προσκόμισε το από ... .2023 πιστοποιητικό συστήματος διαχείρισης του φορέα διαπίστευσης «...» σύμφωνα με το πρότυπο ... για την εταιρία «...» με έδρα το ... της ... και συγκεκριμένα στη διεύθυνση ..., ως ημερομηνία δε λήξης αναφέρεται η ... .2026 (βλ. το αρχείο με τίτλο «...translated_signed»). Η

δε ... υπέβαλε με τη με αριθμό ... προσφορά της, μεταξύ άλλων, την από 10.07.2024 υπεύθυνη δήλωση [βλ. το αρχείο με τίτλο «..._signed»], στην οποία δήλωσε ότι η χώρα παραγωγής των προσφερόμενων υλικών είναι οι ... και ο τόπος εγκατάστασης της επιχειρηματικής μονάδας όπου παράγονται η προαναφερθείσα διεύθυνση της εταιρίας «...». Επιπλέον, προσκόμισε μια εκτύπωση από την ιστοσελίδα «...» (βλ. το αρχείο με τίτλο «...»). Τέλος, η ... υπέβαλε με τη με αριθμό ... προσφορά της, μεταξύ άλλων, την από 09.07.2024 υπεύθυνη δήλωση (βλ. το αρχείο με τίτλο «... signed.pdf»), κατά την οποία τα προσφερόμενα από αυτήν υλικά θα κατασκευαστούν για λογαριασμό της «...» από την «...» με έδρα τον ... και συγκεκριμένα στη διεύθυνση ... . Επιπρόσθετα, προσκόμισε το από ... .2022 πιστοποιητικό του φορέα διαπίστευσης «...» σύμφωνα με το πρότυπο ... για την εταιρία «...» με έδρα την ... και υποκαταστήματα, μεταξύ άλλων, στον ... και δη στη διεύθυνση ..., ως ημερομηνία δε λήξης αναφέρεται η ... .2025 (βλ. το αρχείο με τίτλο «....pdf»).

10. Επειδή, εν προκειμένω, κανένας από τους προαναφερθέντες οικονομικούς φορείς δεν κατόρθωσε να αποδείξει ότι πληροί το κριτήριο επιλογής του άρθρου 2.2.7 της διακήρυξης, προσκομίζοντας το απαιτούμενο πιστοποιητικό συστήματος διαχείρισης ποιότητας κατά το πρότυπο ..., όπως βάσιμα υποστηρίζει ο προσφεύγων και συνομολογεί με τις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή. Πράγματι, από τη στιγμή που κανένας από τους διαγωνιζόμενους δεν δήλωσε ότι τυγχάνει και κατασκευαστής των υπό ανάθεση υλικών, τότε αυτοί όφειλαν επί ποινή απαραδέκτου να υποβάλουν μαζί με την τεχνική προσφορά τους το προβλεπόμενο στο άρθρο 2.4.3.2.2.8 πιστοποιητικό για τον κατασκευαστή. Ειδικότερα, ο οριστικός ανάδοχος, η ... και η ... δήλωσαν ότι τα υλικά θα κατασκευαστούν στις ... από την εταιρία «...», πλην όμως παρέλειψαν να προσκομίσουν πιστοποιητικό συστήματος διαχείρισης ποιότητας κατά το πρότυπο ... για την εν λόγω εταιρία. Απεναντίας, υπέβαλαν ο μεν οριστικός ανάδοχος πιστοποιητικό που αφορά την εταιρία «...», η δε ... πιστοποιητικό που αφορά την εταιρία «...», ενώ η ... προσκόμισε μια εκτύπωση από την ιστοσελίδα «...», η οποία ούτε αποτελεί πιστοποιητικό, αλλά ούτε καν μπορεί να συσχετιστεί ευθέως με την εταιρία «...». Σημειωτέον πως ούτε και με τα δικαιολογητικά κατακύρωσης ο οριστικός ανάδοχος προσκόμισε κάποιο

πιστοποιητικό συστήματος διαχείρισης ποιότητας κατά το πρότυπο ... για τον κατασκευαστή των προσφερόμενων από αυτόν υλικών. Εξάλλου, η ... δήλωσε αφενός ότι τα υλικά που προσφέρει θα κατασκευαστούν από την εταιρία από την «...» στον ..., αφετέρου προσκόμισε πιστοποιητικό για διαφορετική εταιρία, ήτοι για την εταιρία «...» για λογαριασμό της οποίας θα κατασκευαστούν τα ως άνω υλικά. Συγχρόνως, καμία από τις αναφερόμενες στο επίμαχο πιστοποιητικό διευθύνσεις δεν ταυτίζεται με την έδρα της «...». Συνεπώς και λαμβανομένου υπόψη ότι οι ως άνω οικονομικοί φορείς δεν άσκησαν παρέμβαση εναντίον της υπό κρίση προσφυγής προκειμένου να αμφισβητήσουν τις εναντίον τους αιτιάσεις του προσφεύγοντος, ενώ η αναθέτουσα αρχή τις αποδέχθηκε με τις απόψεις της, **πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος ο 1^{ος} λόγος** και να απορριφθούν οι προσφορές του οριστικού αναδόχου, της ..., της ... και της ... .

11. Επειδή, **με τον 2^ο λόγο της προσφυγής του** ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι προσφορές του οριστικού αναδόχου, της ... και της ... τυγχάνουν απορριπτέες, λόγω της πλημμελούς συμπλήρωσης ορισμένων υπεύθυνων δηλώσεων που απαιτούνται από τη διακήρυξη και δη επί ποινή απαραδέκτου της τεχνικής προσφοράς. Την ουσιαστική βασιμότητα του λόγου αυτού ομολογεί και η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της.

12. Επειδή, για την επίλυση των ως άνω ζητημάτων, οι κρίσιμοι όροι της διακήρυξης προβλέπουν ότι (η έμφαση στο πρωτότυπο): **«2.4.3.2 Τεχνική προσφορά 2.4.3.2.1 Η τεχνική προσφορά καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή με το κεφάλαιο “Τεχνικές Προδιαγραφές” του Παραρτήματος Ι της Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων ειδών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα. 2.4.3.2.2 Πέραν των ανωτέρω, απαιτείται στον (υπο)φάκελο της τεχνικής προσφοράς, να υποβληθούν τα κάτωθι: 2.4.3.2.2.1 Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 παραγρ. 4 του Ν.1599/86, όπως εκάστοτε ισχύει, υπογεγραμμένη ψηφιακά, με ημερομηνία υπογραφής μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης της σύμβασης (ήτοι μετά τη δημοσίευση της διακήρυξης του διαγωνισμού), χωρίς**

να απαιτείται θεώρηση γνησίου υπογραφής από αρμόδια διοικητική αρχή ή ΚΕΠ με την οποία θα δηλώνεται η χώρα παραγωγής του ... καθώς και η επωνυμία και ο τόπος εγκατάστασης της επιχειρηματικής μονάδας στην οποία αυτό παράγεται... **2.4.3.2.2.7** Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 παραγρ. 4 του Ν.1599/86, όπως εκάστοτε ισχύει, υπογεγραμμένη ψηφιακά, με ημερομηνία υπογραφής μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης της σύμβασης (ήτοι μετά τη δημοσίευση της διακήρυξης του διαγωνισμού), χωρίς να απαιτείται θεώρηση γνησίου υπογραφής από αρμόδια διοικητική αρχή ή ΚΕΠ ότι θα παρασχεθούν οι κάτωθι εγγυήσεις καλής λειτουργίας: **2.4.3.2.2.7.1** Εγγύηση καλής λειτουργίας που θα ανέρχεται ... χρόνια από την έκδοση του τιμολογίου (invoice) ή ένα (1) έτος από την ... στο ... (...) ή ... (...) ώρες λειτουργίας, όποιο έρθει πρώτο. Το τιμολόγιο εκδίδεται παράλληλα με την αποστολή των υλικών. Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση που δεν δύναται να εκπληρωθεί το ανωτέρω επιθυμητό κριτήριο, στο στάδιο της αξιολόγησης θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως απαράβατος όρος η παροχή εγγύησης, όπως αυτή περιγράφεται στις προσφορές των υποψήφιων οικονομικών φορέων και η οποία θα είναι τουλάχιστον ίση ή μεγαλύτερη από την αντίστοιχη που προσδιορίζεται από τα **"..." του ... (...) των υλικών. Σε αυτή την περίπτωση τα "..." του ... (...) επισυνάπτονται στην τεχνική προσφορά...».**

13. Επειδή, από τα στοιχεία του ηλεκτρονικού φακέλου του διαγωνισμού και δη από την επισκόπηση των προσφορών των διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων αποδεικνύονται τα εξής σε σχέση με τις προβαλλόμενες εναντίον τους αιτιάσεις: Ο οριστικός ανάδοχος υπέβαλε με τη με αριθμό ... προσφορά του, μεταξύ άλλων, την από 16.07.2024 υπεύθυνη δήλωση (βλ. το αρχείο με τίτλο «..._A_Signed»), σύμφωνα με την οποία τα προσφερόμενα υλικά κατασκευάζονται στα εργοστάσια της εταιρίας «...» στις ΗΠΑ. Το γεγονός ότι δεν προσδιορίζεται επακριβώς ο τόπος εγκατάστασης, ήτοι δεν αναφέρεται συγκεκριμένη διεύθυνση της ως άνω εταιρίας, δεν αποτελεί λόγο αποκλεισμού της προσφοράς του οριστικού αναδόχου, όπως εσφαλμένα υποστηρίζει ο προσφεύγων, αλλά πρόκειται για μια επουσιώδη πλημμέλεια που θα μπορούσε να διευκρινιστεί με τη διαδικασία του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3.1.2 της διακήρυξης. Ωστόσο, γενομένου δεκτού του προεξετασθέντος ισχυρισμού που επιφέρει τον αποκλεισμό του (σκ. 10), η κλήση του προς

παροχή διευκρίνισης παρέλκει εν προκειμένω ως αλυσιτελής. Η δε ... υπέβαλε με τη με αριθμό ... προσφορά της, μεταξύ άλλων, αφενός την από 16.07.2024 υπεύθυνη δήλωση (βλ. το αρχείο με τίτλο «..._signed»), στην οποία δήλωσε ότι θα παράσχει εγγύηση καλής λειτουργίας «που θα ανέρχεται σε ... (...) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης του τιμολογίου (invoice), σύμφωνα με τα ... του αρχικού κατασκευαστή του υλικού (...)», αφετέρου το έγγραφο που περιέχει τα «...» του κατασκευαστή (βλ. το αρχείο με τίτλο «..._signed»), όπου προβλέπεται ...μηνιαία εγγύηση καλής λειτουργίας από την αποστολή των υλικών. Ενόψει αυτών, η ... κάλυψε τις απαιτήσεις του άρθρου 2.4.3.2.2.7.1 της διακήρυξης, στο οποίο ρητά ορίζεται ως «επιθυμητό κριτήριο» η ... εγγύηση καλής λειτουργίας από την έκδοση του τιμολογίου, ενώ παράλληλα δίνεται η ευχέρεια στους διαγωνιζόμενους να παράσχουν εγγύηση τουλάχιστον ίση από εκείνη που προσδιορίζεται στα «...» του κατασκευαστή, όπως έπραξε εν προκειμένω ο ως άνω οικονομικός φορέας. Ως εκ τούτου, ο οικείος ισχυρισμός του προσφεύγοντος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Εξάλλου, η ... υπέβαλε με τη με αριθμό ... προσφορά της, μεταξύ άλλων, την από 10.07.2024 υπεύθυνη δήλωση [βλ. το αρχείο με τίτλο «..._signed»], στην οποία δήλωσε ότι παράσχει εγγύηση καλής λειτουργίας ίση με εκείνη που προσδιορίζεται στα «...» του κατασκευαστή, τα οποία επίσης προσκόμισε (βλ. το αρχείο με τίτλο «...»). Σύμφωνα με το εν λόγω έγγραφο –που τυγχάνει όμοιο με το κατατεθέν από την ...– η εγγύηση καλής λειτουργίας ανέρχεται σε ... (...) μήνες από την αποστολή των υλικών. Επομένως, αποδεικνύεται ότι και η ... ικανοποίησε τις απαιτήσεις του άρθρου 2.4.3.2.2.7.1 της διακήρυξης, απορριπτομένου του αντίθετου ισχυρισμού του προσφεύγοντος ως αβάσιμου.

14. Επειδή, με τον 3^ο και τον 4^ο λόγο της προσφυγής του ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι προσφορές του οριστικού αναδόχου και της ... τυγχάνουν απορριπτέες, λόγω των λανθασμένων απαντήσεων που έδωσαν οι εν λόγω οικονομικοί φορείς κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ τους. Ειδικότερα, ο μεν οριστικός ανάδοχος απάντησε θετικά στο ερώτημα αν «είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων» θεωρώντας ως τέτοιο το ΓΕΜΗ και το ..., με συνέπεια τη μη ενεργοποίηση του πεδίου που αφορά την προσκόμιση βεβαίωσης πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων, η δε ... απάντησε αρνητικά τόσο στο ως άνω ερώτημα όσο και στο

ερώτημα σχετικά με την προσκόμιση βεβαίωσης πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων. Η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται με τις απόψεις της τη βασιμότητα των λόγων αυτών.

15. Επειδή, από τα στοιχεία του ηλεκτρονικού φακέλου του διαγωνισμού αποδεικνύονται τα ακόλουθα σε σχέση με τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος: Από την επισκόπηση της με αριθμό ... προσφοράς του οριστικού αναδόχου προκύπτει ότι αυτός στο υποβληθέν ΕΕΕΣ του (βλ. το αρχείο με τίτλο «..._Signed») δήλωσε τα εξής (η έμφαση προστέθηκε): **«Μέρος II: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα. Α: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα... Ο ΟΦ είναι εγγεγραμμένος σε Εθνικό Σύστημα (Προ)Επιλογής. Κατά περίπτωση, ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό [π.χ. βάσει εθνικού συστήματος (προ)επιλογής]; Απάντηση: Ναι. Αναφέρετε την ονομασία του καταλόγου ή του πιστοποιητικού και τον σχετικό αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης, κατά περίπτωση: ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ... Ν.Π.Δ.Δ (...) - ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: ...- ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΕΜΗ: ...»**. Εξάλλου, από την επισκόπηση της προσφοράς της ... προκύπτει ότι αυτή στο υποβληθέν ΕΕΕΣ της [βλ. το αρχείο με τίτλο «..._signed (4)»] δήλωσε τα εξής (η έμφαση προστέθηκε): **«Μέρος II: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα. Α: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα... Ο ΟΦ είναι εγγεγραμμένος σε Εθνικό Σύστημα (Προ)Επιλογής. Κατά περίπτωση, ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό [π.χ. βάσει εθνικού συστήματος (προ)επιλογής]; Απάντηση: Όχι. Ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος αυτή διατίθεται δωρεάν; Όχι... Μέρος III: Λόγοι αποκλεισμού... Β: Λόγοι που σχετίζονται με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης: Καταβολή φόρων. Ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά την καταβολή φόρων, τόσο στη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένος**

όσο και στο κράτος μέλος της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντα φορέα, εάν είναι άλλο από τη χώρα εγκατάστασης; Απάντηση: **Όχι...** Καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά την καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, τόσο στη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένος όσο και στο κράτος μέλος της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντα φορέα, εάν είναι άλλο από τη χώρα εγκατάστασης; Απάντηση: **Όχι**».

16. Επειδή, ο οριστικός ανάδοχος στο ΕΕΕΣ που υπέβαλε και δη στην Ενότητα Α του Μέρους ΙΙ αυτού απάντησε θετικά στο ερώτημα αν είναι εγγεγραμμένος σε εθνικό σύστημα (προ)επιλογής και στο πεδίο «Αναφέρετε την ονομασία του καταλόγου ή του πιστοποιητικού και τον σχετικό αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης» σημείωσε αφενός το ... με αριθμό μητρώου ... και αφετέρου του ΓΕΜΗ με αριθμό ... . Ενόψει της ως άνω θετικής απάντησής του δεν ενεργοποιήθηκε το ερώτημα αν είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να τις λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος. Ωστόσο, από τη στιγμή που ο προσφεύγων δεν ήταν εγγεγραμμένος κατά τον κρίσιμο χρόνο σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων φορέων, ούτε διέθετε ισοδύναμο πιστοποιητικό, αφού τόσο η εγγραφή του στο ... (ΔιοικΕφΑθηνών 186/2021 αναστ.) όσο και στο ΓΕΜΗ (ΔιοικΕφΘεσσαλονίκης 39/2018 αναστ.), τις οποίες και εσφαλμένα επικαλέστηκε κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, δεν αποτελούν ούτε ισοδυναμούν με εγγραφή σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, αυτός όφειλε επί ποινή ακυρότητας της προσφοράς του να απαντήσει αρνητικά στο κύριο ερώτημα της Ενότητας Α του Μέρους ΙΙ του ΕΕΕΣ, διότι η ορθή αρνητική απάντηση συνιστά προϋπόθεση για να ενεργοποιηθεί στη συνέχεια το ερώτημα περί προσκόμισης βεβαίωσης πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων. Η θετική απάντηση στο αρχικό ερώτημα και κατ' επέκταση η ελλείπουσα απάντηση στο τελευταίο ως άνω ερώτημα συνιστά ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, η οποία δεν δύναται να αναπληρωθεί ή να συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οριστικός ανάδοχος σε άλλα ερωτήματα, όπως στην Ενότητα Β του Μέρους ΙΙΙ για τους

Αριθμός απόφασης: 252 / 2025

λόγους που σχετίζονται με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, διότι αυτά αφορούν τις υφιστάμενες κατά τον χρόνο σύνταξης και υποβολής του ΕΕΕΣ τυχόν ανεκπλήρωτες φορολογικές ή κοινωνικοασφαλιστικές υποχρεώσεις. Επομένως, η ως άνω καταφατική απάντηση στο κύριο ερώτημα της εγγραφής ή μη σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, η οποία συνεπάγεται τη μη ενεργοποίηση του πεδίου που αφορά την προσκόμιση βεβαίωσης πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων, καθιστά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ πλημμελή, καθώς η μη ρητή ανάληψη της δέσμευσής του να προσκομίσει τα οικεία πιστοποιητικά συνιστά παράλειψη δήλωσης επί ποινή απόρριψης της προσφοράς (ΔιοικΕφΘεσσαλονίκης 252/2024 ακυρ., ΔιοικΕφΠειραιά 78/2023 ακυρ.). Κατά συνέπεια, **ο 3^{ος} λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός** και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη κατά το μέρος της οποίας έγινε δεκτή η προσφορά του οριστικού αναδόχου.

17. Επειδή, η ... στο ΕΕΕΣ που υπέβαλε και δη στην Ενότητα Α του Μέρους ΙΙ αυτού απάντησε αρνητικά στο ερώτημα αν είναι εγγεγραμμένη σε εθνικό σύστημα (προ)επιλογής. Όπως προκύπτει από την κατευθυντήρια οδηγία 23/2018 της ΕΑΑΔΗΣΥ αναφορικά με τη συμπλήρωση του εντύπου ΕΕΕΣ, η υποχρέωση προσκόμισης βεβαίωσης πληρωμής φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν συντρέχει για τους οικονομικούς φορείς που δεν είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων του άρθρου 83 του ν. 4412/2016, όπως εν προκειμένω η ... . Ως εκ τούτου, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν υπείχε υποχρέωση απάντησης στο υποερώτημα εάν είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή να παράσχει πληροφορίες για τη δυνατότητα του αναθέτοντα φορέα να τη λάβει με απευθείας πρόσβασή του σε εθνική βάση δεδομένων. Συνεπώς, η ως εκ περισσού αρνητική απάντησή της στο επίμαχο υποερώτημα δεν ασκεί επιρροή ως προς το παραδεκτό της προσφοράς της (ΔιοικΕφΠειραιά 356/2022 ακυρ.), λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι στη συνέχεια απάντησε αρνητικά στο ειδικότερο σχετικό σημείο του ΕΕΕΣ που αφορά την ύπαρξη ανεκπλήρωτων υποχρεώσεων ως προς την καταβολή φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (βλ. την απάντηση «ΟΧΙ» στην Ενότητα Β του Μέρους ΙΙΙ του υποβληθέντος ΕΕΕΣ για τους λόγους

αποκλεισμού), χωρίς να υφίσταται κάποια αντίφαση μεταξύ των δύο απαντήσεων (ΔιοικΕφΚομοτηνής 77/2021 ακυρ.), αλλά και διότι δήλωσε ρητά στο ειδικό προς τούτο πεδίο του Μέρους VI ότι είναι σε θέση να προσκομίσει τα πιστοποιητικά και λοιπά αποδεικτικά έγγραφα που προβλέπει η διακήρυξη, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η βεβαίωση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας (ΣΤΕ 2643/2022). Επομένως, **ο 4^{ος} λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.**

18. Επειδή, με τον 5^ο λόγο της προσφυγής ο προσφεύγων στρέφεται εναντίον της ενσωματωμένης στην προσβαλλόμενη με αριθμό .../... .2024 απόφασης της αναθέτουσας αρχής, κατά το σκέλος της οποίας εγκρίθηκε το από ... .2024 πρακτικό αξιολόγησης τεχνικών προσφορών, δυνάμει του οποίου η επιτροπή διαγωνισμού δέχθηκε τις προσφορές της ... και της ..., ενώ θα έπρεπε να τις απορρίψει, διότι δεν συμπλήρωσαν ορθά τα φύλλα συμμόρφωσης παραλείποντας να απαντήσουν ορισμένα από τα πεδία της στήλης «ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ». Η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της αρνείται τον εν λόγω ισχυρισμό.

19. Επειδή, για την επίλυση του ως άνω ζητήματος, οι κρίσιμοι όροι της διακήρυξης προβλέπουν ότι (η έμφαση στο πρωτότυπο): **«2.4... Τεχνική προσφορά 2.4... Η τεχνική προσφορά καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή με το κεφάλαιο “Τεχνικές Προδιαγραφές” του Παραρτήματος I της Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων ειδών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα. 2.4... Πέραν των ανωτέρω, απαιτείται στον (υπο)φάκελο της τεχνικής προσφοράς, να υποβληθούν τα κάτωθι: ...2.4... Ξεχωριστό έντυπο, με το αναλυτικό φύλλο συμμόρφωσης – τεκμηρίωσης (προδιαγραφή – απάντηση – παραπομπή) με τους όρους του της Τεχνικής Προδιαγραφής Παραρτήματος I και των απαιτήσεων της Υπηρεσίας, όπως έχουν αναρτηθεί στο ΕΣΗΔΗΣ, συνοδευόμενο από τα απαιτούμενα κατά περίπτωση δικαιολογητικά, σύμφωνα με τις ακόλουθες προβλέψεις: 2.4... Το φύλλο συμμόρφωσης απαιτείται να περιλαμβάνει με πληρότητα και αναλυτικά τις**

απαντήσεις σε όλες τις παραγράφους της τεχνικής προδιαγραφής (μία προς μία). **2.4.....** Έχει την ίδια ακριβώς σειρά και αρίθμηση παραγράφων–υποπαραγράφων με την τεχνική προδιαγραφή και η συμπλήρωση απαιτείται να πραγματοποιηθεί με αντίστοιχες παραπομπές (σημειώσεις) στα πρωτότυπα φυλλάδια (prospectus) ή τα επίσημα έγγραφα και τα εγχειρίδια χρήσης του κατασκευαστικού οίκου για το προσφερόμενο είδος που να αντιστοιχούν σε κάθε μία από τις απαιτούμενες προδιαγραφές. **2.4...** Αν το είδος ... τότε πρέπει να περιγράφονται αναλυτικά η ... ή ..., για να σχηματίζεται με σαφήνεια η γνώμη αναφορικά με τη συμμόρφωση της προσφοράς. **2.4...** Προσφορές, οι οποίες στην τεχνική προδιαγραφή ή στο φύλλο συμμόρφωσης–τεκμηρίωσης κλπ, είναι αόριστες, ασαφείς ή ελλιπείς και δεν πληρούν τεκμηριωμένα όλες τις προϋποθέσεις, θα θεωρούνται ως έχουσες αποκλίσεις από τους όρους της διακήρυξης και θα αποκλείονται της περαιτέρω διαδικασίας αξιολόγησης. **2.4...** Το εν λόγω έντυπο δεν είναι ενσωματωμένο στην τεχνική προσφορά που παράγεται από το Σύστημα ως μέρος της Τεχνικής Προσφοράς βάσει των απαντήσεων/δηλώσεων των συμμετεχόντων στα απαιτούμενα πεδία. Οι απαντήσεις απαιτείται να είναι γραμμένες στην Ελληνική γλώσσα και να περιλαμβάνουν, με λεπτομέρειες όλες τις υπάρχουσες συμφωνίες ή αποκλίσεις του προσφερόμενου είδους σε σχέση με τις απαιτήσεις της τεχνικής περιγραφής και των λοιπών όρων της διακήρυξης. Επιπρόσθετα στις απαντήσεις απαιτείται να γίνεται παραπομπή στο αντίστοιχο πιστοποιητικό που ενδεχομένως απαιτείται από την τεχνική περιγραφή προς τεκμηρίωση. **2.4.....** Επισημαίνεται ότι το υπόψη φύλλο συμμόρφωσης θα είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο και θα επισυναφθεί ως επιπλέον δικαιολογητικό σε ξεχωριστό έντυπο σε μορφή αρχείου .pdf εντός του υποφακέλου της τεχνικής προσφοράς. **2.4...** Η κατάθεση του Εντύπου Συμμόρφωσης δεν απαλλάσσει τους οικονομικούς φορείς από την υποχρέωση υποβολής των κατά περίπτωση δικαιολογητικών, που καθορίζονται με την τεχνική προδιαγραφή του Παραρτήματος Ι της παρούσας» και «**3.1.2 Αξιολόγηση προσφορών 3.1.2.1** Μετά την κατά περίπτωση ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει στην αξιολόγηση αυτών, μέσω των αρμόδιων πιστοποιημένων στο ΕΣΗΔΗΣ οργάνων της, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των κειμένων διατάξεων. Η αναθέτουσα αρχή, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητεί από τους

Αριθμός απόφασης: 252 / 2025

προσφέροντες οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Η συμπλήρωση ή η αποσαφήνιση ζητείται και γίνεται αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι δεν τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα και ότι αφορά σε στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της καταληκτικής προθεσμίας παραλαβής προσφορών. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ' αναλογία και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα».

20. Επειδή, από τα στοιχεία του ηλεκτρονικού φακέλου του διαγωνισμού και δη από την επισκόπηση των προσφορών των διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων αποδεικνύονται τα εξής: Η ... υπέβαλε με τη με αριθμό ... προσφορά της, μεταξύ άλλων, την τεχνική προσφορά της (βλ. το αρχείο με τίτλο «*Εντυπο Τεχνικής Προσφοράς_signed*»), καθώς επίσης και το φύλλο συμμόρφωσης κατά το υπόδειγμα που εμπεριέχεται στο Παράρτημα Ι της διακήρυξης (βλ. το αρχείο με τίτλο «*Φύλλο Συμμόρφωσης_signed*»). Η δε ... υπέβαλε με τη με αριθμό ... προσφορά της, μεταξύ άλλων, την τεχνική προσφορά της (βλ. το αρχείο με τίτλο «*... signed.pdf*») και το φύλλο συμμόρφωσης σύμφωνα με το ως άνω υπόδειγμα (βλ. το αρχείο με τίτλο «*... signed.pdf*»).

Επειδή, στη διακήρυξη προβλέπεται η υποχρέωση των διαγωνιζόμενων οικονομικών φορέων να υποβάλουν την τεχνική προσφορά τους, όπως και το περιεχόμενο στο Παράρτημα Ι της διακήρυξης φύλλο συμμόρφωσης. Ωστόσο, από κανένα σημείο της διακήρυξης δεν απαιτείται και δη επί ποινή αποκλεισμού η προσήκουσα συμπλήρωση των φύλλων συμμόρφωσης, ήτοι η συμπλήρωση του συνόλου των στηλών «ΑΠΑΙΤΗΣΗ», «ΑΠΑΝΤΗΣΗ» και «ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ» που περιλαμβάνονται σε αυτά. Εν προκειμένω, τόσο η ... όσο και η ... απάντησαν θετικά στις δύο πρώτες στήλες («ΑΠΑΙΤΗΣΗ» και «ΑΠΑΝΤΗΣΗ»), ενώ προέβησαν στην καταγραφή παραπομπών σε ορισμένα σημεία της

τελευταίας στήλης. Η μη συμπλήρωση της επίμαχης στήλης συνιστά μεν ελλιπή τεκμηρίωση της τεχνικής προσφοράς, χωρίς όμως η συμπλήρωση αυτή να συνιστά ανεπίτρεπτη κατ' άρθρο 102 του ν. 4412/2016 και του όρου 3.1.2 της διακήρυξης τροποποίηση ή μεταβολή των δεδομένων της προσφοράς, με συνέπεια να υποχρεούται η αναθέτουσα αρχή να καλέσει τους εν λόγω οικονομικούς φορείς προς συμπλήρωσή της (ΔιοικΕφΑθηνών 494/2022 ακυρ., ΕΑΔΗΣΥ 1740/2024). Το Μέλος του Κλιμακίου Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου διατύπωσε την ακόλουθη γνώμη: Λαμβανομένου υπόψη ότι σε όλες τις διατάξεις του επίμαχου άρθρου 2.4.3.2. της διακήρυξης χρησιμοποιείται η φράση: **«απαιτείται»**, στην δε παράγραφο 2.4.3.2.9.5. ορίζεται ρητώς ότι: *«Επιπρόσθετα στις απαντήσεις απαιτείται να γίνεται παραπομπή στο αντίστοιχο πιστοποιητικό που ενδεχομένως απαιτείται από την τεχνική περιγραφή προς τεκμηρίωση»*, συνάγεται σαφώς ότι η συμπλήρωση του συνόλου των πεδίων που υπάρχουν στις στήλες: «ΑΠΑΙΤΗΣΗ», «ΑΠΑΝΤΗΣΗ» και «ΠΑΠΑΠΟΜΠΗ» του Φύλλου Συμμόρφωσης ήταν υποχρεωτική για τους συμμετέχοντες κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών τους στον υπόψη διαγωνισμό. Επισημαίνεται στο σημείο αυτό, ότι η μη ορθή συμπλήρωση του συνόλου των πεδίων που έχουν τεθεί στις τρεις (3) στήλες του Φύλλου Συμμόρφωσης – το οποίο, σημειωτέον, αποτελεί ουσιώδες, υποχρεωτικό και κρίσιμο (πέραν του Ε.Ε.Ε.Σ) δικαιολογητικό συμμετοχής – ισοδυναμεί κατ' ουσίαν με μη δέσμευση των συμμετεχόντων για πλήρωση του συνόλου των τιθέμενων απαιτήσεων, όπερ συνεπάγεται ότι σε περίπτωση που κάποιος εξ αυτών ανακηρυσσόταν ανάδοχος της οικείας σύμβασης, θα προσέφερε λιγότερα από αυτά που προβλέπονται στη διακήρυξη και δη, σε βάρος του δημοσίου συμφέροντος, για το οποίο προκηρύχθηκε ο προκείμενος διαγωνισμός. Και τούτο, διότι η θέση μόνο της φράσης «ΝΑΙ» στην στήλη «ΑΠΑΝΤΗΣΗ», χωρίς την αντίστοιχη συμπλήρωση της στήλης «ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ», ώστε να προκύπτει σαφώς (και δη, από συγκεκριμένα έγγραφα των εν λόγω προσφορών), ο τρόπος πλήρωσης του συνόλου των τιθέμενων απαιτήσεων, καθιστά τις προσφορές αυτές αόριστες, ελλιπείς, μη δυνάμενες να συμπληρωθούν μεταγενεστέρως και συνεπώς, ακυρωτέες. Επομένως, τυχόν κλήση των ως άνω δύο (2) διαγωνιζόμενων όπως συμπληρώσουν τα πεδία του Φύλλου Συμμόρφωσης, τα οποία άφησαν κενά

κατά τον χρόνο υποβολής προσφορών, παραβιάζοντας απαράβατους όρους της ένδικης διακήρυξης ισοδυναμεί με ανεπίτρεπτη εκ των υστέρων συμπλήρωση ουσιωδών και δη, επί ποινή αποκλεισμού ζητούμενων στοιχείων και κατ' ουσίαν, με σύνταξη και υποβολή νέων Φύλλων Συμμόρφωσης (δικαιολογητικών συμμετοχής), ήτοι, με ανεπίτρεπτη τροποποίηση των αρχικών προσφορών, κατά παράβαση της θεμελιώδους αρχής της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων (βλ. ΑΕΠΠ 1748/2021, σκ. 40). Επειδή, άλλωστε, η παράγραφος 2.4.... της διακήρυξης αποτελεί έκφανση της αρχής της τυπικότητας, η οποία διέπει τον τρόπο σύνταξης εν γένει των προσφορών στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και εξυπηρετεί τις ανάγκες διαφάνειας κατά τη διεξαγωγή των διαγωνισμών, της αποφυγής του κινδύνου αλλοίωσης των προσφορών και της ευχερούς εξέτασης και αξιολόγησης αυτών, εάν μια προσφορά δεν πληροί τις απαιτήσεις της εν λόγω παραγράφου, καθίσταται υποχρεωτικώς απορριπτέα (πρβλ. ΣτΕ Ε.Α. 79/2009, 26/2007, 1202/2008, 793/2007, 26/2007). Κατόπιν όλων των ανωτέρω, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, **πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτός ο 5^{ος} λόγος της προσφυγής**, απορριπτομένων των απόψεων της αναθέτουσας αρχής, καθώς η προσβαλλόμενη πάσχει ακυρότητας ως προς την αποδοχή των προσφορών της ... και της ..., γενομένου δεκτού ωστόσο του προεξετασθέντος ισχυρισμού που επιφέρει τον αποκλεισμό τους (σκ. 10), η κλήση τους προς παροχή διευκρινίσεων παρέλκει εν προκειμένω ως αλυσιτελής.

21. Επειδή, **ο προσφεύγων με τον 6^ο λόγο της προσφυγής του** υποστηρίζει ότι τα δικαιολογητικά κατακύρωσης του οριστικού αναδόχου παρουσιάζουν σημαντικές ελλείψεις που θα έπρεπε να οδηγήσουν την αναθέτουσα αρχή στη μη αποδοχή τους και την απόρριψη της προσφοράς του. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον προσφεύγοντα, ο οριστικός ανάδοχος δεν προσκόμισε φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα, ποινικό μητρώο, στοιχεία μητρώου επιχείρησης και βεβαίωση εγγραφής στο επιμελητήριο που να καλύπτουν τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, όπως επίσης και πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας που να καλύπτει τον χρόνο υποβολής των αποδεικτικών μέσων. Η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται με τις απόψεις της τους ως άνω ισχυρισμούς.

22. Επειδή, για την επίλυση των ως άνω ζητημάτων, οι κρίσιμοι όροι της διακήρυξης προβλέπουν ότι (η έμφαση στο πρωτότυπο): «**2.2.3 Λόγοι αποκλεισμού.** Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης (διαγωνισμό) οικονομικός φορέας, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (εάν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (εάν πρόκειται για ένωση οικονομικών φορέων) ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους λόγους: **2.2.3.1** Όταν υπάρχει σε βάρος του αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση για ένα από τα ακόλουθα εγκλήματα... **2.2.3.2.** Στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) όταν ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή β) όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Αν ο οικονομικός φορέας είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση. Οι υποχρεώσεις των περ. α' και β' της παρ. 2.2.3.2 θεωρείται ότι δεν έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον αυτές έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται... **2.2.3.3** Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, οικονομικός φορέας σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: ... (β) εάν τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης και δεν τηρεί τους όρους αυτής ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα ο οποίος βρίσκεται σε μία εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην περίπτωση αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις

ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας», **«2.2.4 Καταλληλότητα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας.** Οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης απαιτείται να ασκούν εμπορική ή βιομηχανική ή βιοτεχνική δραστηριότητα συναφή με το αντικείμενο της προμήθειας. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα που τηρούνται στο κράτος εγκατάστασής τους ή να ικανοποιούν οποιαδήποτε άλλη απαίτηση ορίζεται στο Παράρτημα ΧΙ του Προσαρτήματος Α΄ του ν. 4412/2016... Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο ή στο Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού...», **«2.2.9 Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής.** Το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.8, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς δια του ΕΕΕΣ, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2.2.9.1, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών της παραγράφου 2.2.9.2 και κατά τη σύναψη της σύμβασης δια της υπεύθυνης δήλωσης, της περ. δ΄ της παρ. 3 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016... **2.2.9.2 Αποδεικτικά μέσα Α.** Για την απόδειξη της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού κατ' άρθρο 2.2.3 και της πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής κατά τις παραγράφους 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7, οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα δικαιολογητικά του παρόντος. Η προσκόμιση των εν λόγω δικαιολογητικών γίνεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3.2 από τον προσωρινό ανάδοχο... **Β.1.** Για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς προσκομίζουν αντίστοιχα τα δικαιολογητικά που αναφέρονται παρακάτω... Οι οικονομικοί φορείς μεριμνούν να διαθέτουν πιστοποιητικά, τα οποία να καλύπτουν και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, προκειμένου να τα υποβάλουν, εφόσον αναδειχθούν προσωρινοί ανάδοχοι. Τα εν λόγω πιστοποιητικά υποβάλλονται μαζί με τα υπόλοιπα αποδεικτικά μέσα της παραγράφου 3.2 της παρούσας, από τον προσωρινό ανάδοχο, μέσω του υποσυστήματος, στον φάκελο “δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου”... Ειδικότερα οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν: **α) για την παράγραφο 2.2.3.1**

απόσπασμα του σχετικού μητρώου, όπως του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμο έγγραφο που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους-μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, που να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του... β) για την παράγραφο 2.2.3.2 πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, που να είναι εν ισχύ κατά το χρόνο υποβολής του, άλλως, στην περίπτωση που δεν αναφέρεται σε αυτό χρόνος ισχύος, που να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του. Ιδίως οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα προσκομίζουν: i) Για την απόδειξη της εκπλήρωσης των φορολογικών υποχρεώσεων της παραγράφου 2.2.3.2 περίπτωση (α) αποδεικτικό ενημερότητας εκδιδόμενο από την Α.Α.Δ.Ε. ii) Για την απόδειξη της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων προς τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης της παραγράφου 2.2.3.2 περίπτωση α' πιστοποιητικό εκδιδόμενο από τον e-ΕΦΚΑ... γ) για την παράγραφο 2.2.3.3 περίπτωση β' πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, που να έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του. Ιδίως οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα προσκομίζουν: i) **Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας από το αρμόδιο Πρωτοδικείο**, από το οποίο προκύπτει ότι δεν τελούν υπό πτώχευση, πτωχευτικό συμβιβασμό ή υπό αναγκαστική διαχείριση ή δικαστική εκκαθάριση ή ότι δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης. Ειδικά για τη διαδικασία εξυγίανσης προσκομίζεται επιπλέον υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου του οικονομικού φορέα ότι τηρούνται οι όροι της συμφωνίας εξυγίανσης. Για τις ... προσκομίζεται επιπλέον και πιστοποιητικό του **Γ.Ε.Μ.Η. περί μη έκδοσης απόφασης λύσης ή κατάθεσης αίτησης λύσης του νομικού προσώπου**, ενώ για τις ... προσκομίζεται επιπλέον πιστοποιητικό μεταβολών. ii) **Πιστοποιητικό του Γ.Ε.Μ.Η. από το οποίο προκύπτει ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει λυθεί και τεθεί υπό εκκαθάριση με απόφαση των εταίρων.** iii) **Εκτύπωση της καρτέλας "Στοιχεία Μητρώου/ Επιχείρησης"** από την ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, όπως αυτά εμφανίζονται στο **taxisnet**, από την οποία

να προκύπτει η μη αναστολή της επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους...

B.2. Για την απόδειξη της απαίτησης του άρθρου 2.2.4. (απόδειξη καταλληλότητας για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας) προσκομίζουν πιστοποιητικό/βεβαίωση του οικείου επαγγελματικού ή εμπορικού μητρώου του κράτους εγκατάστασης... Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς προσκομίζουν βεβαίωση εγγραφής στο Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο ή στο Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού ή πιστοποιητικό που εκδίδεται από την οικεία υπηρεσία του Γ.Ε.Μ.Η. των ως άνω Επιμελητηρίων...» και «3.2 Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου - Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση στον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση (“προσωρινό ανάδοχο”), μέσω της λειτουργικότητας της “Επικοινωνίας” του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, και τον καλεί να υποβάλει εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα όλων των δικαιολογητικών που περιγράφονται στην παράγραφο 2.2.9.2. της παρούσας διακήρυξης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της διακήρυξης, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής της παραγράφου 2.2.4... Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, η αναθέτουσα αρχή καλεί τον προσωρινό ανάδοχο να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα ή να παράσχει διευκρινήσεις με την έννοια του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης σε αυτόν».

23. Επειδή, από τα στοιχεία του ηλεκτρονικού φακέλου του διαγωνισμού αποδεικνύεται ότι, κατόπιν της από ... .2024 πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης της αναθέτουσας αρχής, ο οριστικός ανάδοχος κατέθεσε στις ... .2024 τα αποδεικτικά μέσα κατ’ άρθρο 2.2.9.2 της διακήρυξης, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται τα εξής: Για την απόδειξη της μη συνδρομής του λόγου αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.1 της διακήρυξης, το με

Αριθμός απόφασης: 252 / 2025

αριθ. πρωτ. .../04.09.2024 αντίγραφο ποινικού μητρώου για γενική χρήση (βλ. το αρχείο με τίτλο «*ΠΟΙΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ*»). Για την απόδειξη της μη συνδρομής του λόγου αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.2 της διακήρυξης, το με αριθ. πρωτ. .../24.09.2024 αποδεικτικό ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο με χρόνο ισχύος από 24.09.2024 έως 24.10.2024 (βλ. το αρχείο με τίτλο «*ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ*») και το με αριθ. πρωτ. .../08.08.2024 αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας με χρόνο ισχύος από 08.08.2024 έως 07.02.2025 (βλ. το αρχείο με τίτλο «*ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ*»). Για την απόδειξη της μη συνδρομής του λόγου αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.3 της διακήρυξης, το με αριθ. πρωτ. .../17.06.2024 πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας του Πρωτοδικείου ... (βλ. το αρχείο με τίτλο «*ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ*») και την από 13.08.2024 βεβαίωση τρέχουσας εικόνας επιχείρησης από το taxisnet (βλ. το αρχείο με τίτλο «*ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΗΤΡΩΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*»). Για την απόδειξη της καταλληλότητας για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας του άρθρου 2.2.4 της διακήρυξης, το με αριθ. πρωτ. .../03.10.2024 γενικό πιστοποιητικό της υπηρεσίας ΓΕΜΗ του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου ..., στο οποίο αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι η εταιρία εγγράφηκε στο ΓΕΜΗ στις ... .2022 (βλ. το αρχείο με τίτλο «*ΓΕΝΙΚΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ Γ.Ε.ΜΗ.*»).

24. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 104 του ν. 4412/2016 με τίτλο «Χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής - Οψιγενείς μεταβολές»: «1. Το δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται: α) κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80 και γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης».

25. Επειδή, με την απόφαση ΣτΕ Ολ. 2325/2023 κρίθηκε ότι η διάταξη του άρθρου 104 παρ. 1 του ν. 4412/2016, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το ν. 4782/2021, ερμηνευόμενη σε συνδυασμό με τις λοιπές διατάξεις του ν. 4412/2016, έχει την έννοια ότι ο προσωρινός ανάδοχος, όταν καλείται σύμφωνα με το άρθρο 103 του ίδιου νόμου να υποβάλει προς έλεγχο στον αναθέτοντα φορέα τα αναφερόμενα στο άρθρο 80 δικαιολογητικά, από τα οποία πρέπει να

Αριθμός απόφασης: 252 / 2025

αποδεικνύεται αφενός η μη συνδρομή λόγων αποκλεισμού και αφετέρου η συνδρομή των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στη διακήρυξη, υποχρεούται να προσκομίζει τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν την πλήρωση των προϋποθέσεων της διακήρυξης σε δύο, σωρευτικώς, χρονικά σημεία, ήτοι τόσο κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του όσο και κατά τον μεταγενέστερο χρόνο που προηγείται της οριστικής κατακύρωσης.

26. Επειδή, με την απόφαση ΣτΕ Ολ. 211/2024 κρίθηκε ότι, κατά την έννοια του άρθρου 103 παρ. 2 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει μετά τη διαμόρφωσή του με το άρθρο 43 του ν. 4782/2021, σε περίπτωση κατά την οποία η αναθέτουσα αρχή διαπιστώσει, κατόπιν ελέγχου των υποβληθέντων δικαιολογητικών κατακύρωσης, ελλείψεις που επάγονται απόρριψη του οικείου φακέλου, υποχρεούται να καλέσει τον αναδειχθέντα προσωρινό ανάδοχο, όπως καλύψει τις ελλείψεις των εν λόγω δικαιολογητικών –είτε με την υποβολή μη υποβληθέντος, εντός της αρχικώς ταχθείσας προθεσμίας, δικαιολογητικού είτε με τη συμπλήρωση (ή επανυποβολή) ελλιπών δικαιολογητικών, που είχαν μεν αρχικώς υποβληθεί, αλλά δεν πληρούσαν τις απαιτήσεις της διακήρυξης– εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης ή της οριζόμενης από την αναθέτουσα αρχή κατόπιν αποδοχής σχετικού ρητού αιτήματος του προσωρινού αναδόχου. Η τήρηση εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής της διαδικαστικής αυτής υποχρέωσης, ενόψει του επιδιωκόμενου σκοπού της αποφυγής αδικαιολόγητων –χάριν επιτυχούς έκβασης των διαγωνιστικών διαδικασιών– αποκλεισμών προσωρινών αναδόχων, είναι καταρχήν θεμιτή, έχουσα ως αποτέλεσμα την παραμονή περισσότερων διαγωνιζομένων στη διαγωνιστική διαδικασία, την ύπαρξη μεγαλύτερου ανταγωνισμού και την επίτευξη του βέλτιστου διαγωνιστικού αποτελέσματος. Ο σκοπός αυτός, άλλωστε, συμβάλλει και στην υλοποίηση των σκοπών του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, οι οποίοι συνίστανται στη διασφάλιση του ανοίγματος των διαδικασιών διαγωνισμού στον ευρύτερο δυνατό ανταγωνισμό (πρβλ. ΔΕΕ απόφαση της 02.06.2016, Pizzo, C-27/15, σκ. 27). Η κατά τα ανωτέρω, όμως, υποβολή ή συμπλήρωση ελλείψεων των δικαιολογητικών, μετά από εκ νέου κλήση του αναδειχθέντος προσωρινού διαδόχου, δεν δύναται να μεταβάλει τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως καθορίζονται στη διακήρυξη, ούτε τον χρόνο συνδρομής των

όρων αυτών, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 79 και 104 του ν. 4412/2016 ή τα ειδικότερα οριζόμενα στη διακήρυξη, ούτε άλλωστε να θεραπεύσει παραλείψεις οι οποίες, κατά τους ρητούς όρους της διακήρυξης, συνεπάγονται υποχρεωτικώς τον αποκλεισμό του υποψηφίου, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να τηρεί αυστηρά τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει. Υπό την έννοια αυτή, η διάταξη του άρθρου 103 παρ. 2 του ν. 4412/2016 ερμηνευόμενη δηλαδή ως θέτουσα μεν, καταρχήν, ως διαδικαστική προϋπόθεση για τον αποκλεισμό προσωρινού αναδόχου, την προηγούμενη υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να τον καλέσει να προσκομίσει εντός τασσόμενης προθεσμίας τα απαιτούμενα δικαιολογητικά κατακύρωσης, που παρέλειψε να προσκομίσει εντός της αρχικώς ταχθείσας προθεσμίας, ή να συμπληρώσει υποβληθέντα ελλιπή δικαιολογητικά, χωρίς όμως να στερεί από την αναθέτουσα αρχή την αρμοδιότητα να εκτιμήσει, κατά περίπτωση, αν υπό το πρίσμα των ειδικών όρων που περιέχει η διακήρυξη, με την υποβολή των ελλιπών ή ελλειπόντων δικαιολογητικών τροποποιείται ανεπιτρέπτως το περιεχόμενο της προσφοράς, δεν παραβιάζει τις αρχές που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, οι οποίες διατυπώνονται στο άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, και στις οποίες συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, οι αρχές της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας και της αναλογικότητας και, επομένως, δεν αντίκειται στην Οδηγία αυτή (πρβλ. απόφαση ΔΕΕ της 11.5.2017, Archus and Gama, C-131/2016, σκ. 37) ούτε στο Σύνταγμα ή σε άλλες διατάξεις υπερνομοθετικής ισχύος.

27. Επειδή, εν προκειμένω, ο οριστικός ανάδοχος προσκόμισε το με αριθ. πρωτ. .../03.10.2024 γενικό πιστοποιητικό της υπηρεσίας ΓΕΜΗ του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου ..., από το οποίο αποδεικνύεται ότι η εταιρία του εγγράφηκε στο ΓΕΜΗ στις ... .2022, ενώ αναφέρεται ότι έχουν λάβει χώρα τρεις τροποποιήσεις του καταστατικού στις ... .2016, στις ... .2020 και στη ... .2024, αντίστοιχα. Με τον τρόπο αυτόν κατόρθωσε να αποδείξει την καταλληλότητά του για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας κατ' άρθρο 2.2.4 της διακήρυξης, δεδομένου ότι το ως άνω πιστοποιητικό καλύπτει τόσο τον χρόνο υποβολής της προσφοράς (... .2024), καθώς δεν μεσολάβησε κάποια άλλη μεταβολή από τη σύσταση μέχρι τον χρόνο αυτόν, πέραν των προεκτεθεισών τροποποιήσεων, όσο και τον χρόνο υποβολής των

Αριθμός απόφασης: 252 / 2025

δικαιολογητικών κατακύρωσης (... .2024). Περαιτέρω, προσκόμισε το με αριθ. πρωτ. .../04.09.2024 αντίγραφο ποινικού μητρώου, από το οποίο αποδεικνύεται ότι ουδέποτε έχει καταδικαστεί για κάποιο αδίκημα. Ως εκ τούτου, κατόρθωσε να αποδείξει ότι δεν συντρέχει στο πρόσωπό του ο λόγος αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.1 της διακήρυξης, λαμβανομένου υπόψη ότι το ως άνω έγγραφο καλύπτει και τον χρόνο υποβολής προσφοράς και τον χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Συνεπώς, **οι σχετικές αιτιάσεις που προβάλλει ο προσφεύγων στον 6^ο λόγο της προσφυγής του πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμες.**

28. Επειδή, ούτε από τα δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στη με αριθμό ... προσφορά του, αλλά ούτε και στον φάκελο δικαιολογητικών κατακύρωσης, υπάρχει κάποιο δικαιολογητικό που να καλύπτει τις απαιτήσεις του άρθρου 2.2.3.2 της διακήρυξης κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του οριστικού αναδόχου (... .2024). Ειδικότερα, για την απόδειξη των εν λόγω απαιτήσεων, προκύπτει ότι υπέβαλε αφενός το με αριθ. πρωτ. .../24.09.2024 αποδεικτικό ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο, αφετέρου το με αριθ. πρωτ. .../08.08.2024 αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας, τα οποία καλύπτουν μόνο τον χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης, αλλά όχι τον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Ομοίως πλημμελής τυγχάνει η εκ μέρους του οριστικού αναδόχου απόδειξη της μη συνδρομής του λόγου αποκλεισμού του άρθρου 2.2.3.3 της διακήρυξης, καθώς το με αριθ. πρωτ. .../17.06.2024 πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας του Πρωτοδικείου ... καλύπτει μόνο τον χρόνο υποβολής της προσφοράς και όχι τον χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης, η δε από 13.08.2024 βεβαίωση τρέχουσας εικόνας επιχείρησης από το taxisnet καλύπτει μόνο τον χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης, αφού εκδόθηκε εντός τριμήνου από την υποβολή του (βλ. άρθρο 2.2.9.2 Β.1 γ' της διακήρυξης) και όχι τον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Ενόψει αυτών, **οι οικείες αιτιάσεις του 6^{ου} λόγου της προσφυγής πρέπει να γίνουν εν μέρει δεκτές** και να κληθεί ο οριστικός ανάδοχος κατόπιν πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής κατ' άρθρο 103 παρ. 2 του ν. 4412/2016 και άρθρο 3.2 της διακήρυξης να προσκομίσει αποδεικτικό ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο, αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας και βεβαίωση εικόνας επιχείρησης από το taxisnet, που να

Αριθμός απόφασης: 252 / 2025

καλύπτουν τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, καθώς και πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας που να καλύπτει τον χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Εντούτοις, γενομένων δεκτών των προεξετασθέντων ισχυρισμών που επιφέρουν τον αποκλεισμό του (σκ. 10 και 16), η κλήση του οριστικού αναδόχου προς παροχή διευκρινίσεων παρέλκει εν προκειμένω ως αλυσιπελής.

29. Επειδή, βάσει των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτή η προδικαστική προσφυγή του προσφεύγοντος και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη κατά το μέρος που με αυτήν έγιναν δεκτές οι προσφορές του οριστικού αναδόχου (σκ. 10 και 16) και των ..., ... και ... (σκ. 10) και να οριστεί η επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου στον προσφεύγοντα.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη, κατά το σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου στον προσφεύγοντα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 31 Ιανουαρίου 2025 και εκδόθηκε στις 20 Φεβρουαρίου 2025 στην Αθήνα.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΛΙΚΗ ΜΑΡΚΑΚΗ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΙΑΝΟΣ